

Декомпозиція запропонованих знань у переконання студентів у темі про становлення товарно-грошової господарської системи національних держав Європейської цивілізації включає чотири блоки формування компетентностей у студентів. У першому блоці передбачається засвоєння знань студентами під час проведення лекції (повинні знати): по-перше, вплив історичних фактів і подій – Просвітництва, буржуазно-демократичної, промислової, освітньої революції на становлення ринкового господарства національної держави та її складових – приватної власності, вільної конкуренції, економічних суб'єктів – підприємців і робітничого класу, ринку капіталів, засобів виробництва. По-друге, знань про напрями економічної думки – класичну політичну економію, соціально-утопічний напрям, критичний напрям, марксизм, німецьку історичну школу, що надають можливість використовувати наукові категорії, теорії, концепції, закони для характеристики та дослідження товарно-грошової господарської системи на рівні її розвитку в зазначений у темі період – др. пол. XVII – 60–70-ті рр. XIX ст. і в сьогоденні.

Другий блок включає формування розуміння студентів під час дискусій або постановки проблемних завдань на семінарах: визначення умов функціонування ринкового господарства – по-перше, свобода, рівність членів суспільства, які забезпечуються незалежними гілками влади національної держави, і призводять до утвердження інституту приватної власності – базового економічного інституту (який забезпечує основний системотворний зв'язок економічних суб'єктів) та конкуренції (вільної у 10–60-ті рр. XIX ст. в Англії) як механізму взаємодії економічних суб'єктів; по-друге, національний ринок як сукупність окремих сегментних ринків (ринок предметів споживання; ринок засобів виробництва; ринок платних послуг; ринок робочої сили; ринок капіталів; ринок валюти, грошей і цінних паперів тощо) та інституційне середовище (контракти, торгове, тарифне, трудове законодавство тощо) у їх взаємодії та взаємозалежності в межах народного господарства забезпечують реалізацію підприємницької діяльності та отримання прибутку. Також базовими розуміннями по даній темі є визначення особливостей господарських одиниць (фабрик, ферм, фондових бірж, національних банків, акціонерних банків, страхових компаній тощо) – найм, кооперація праці, капіталу (виробничого, банківського тощо), установчих документів тощо.

У третьому блоці для формування суджень студентам пропонується написати есе за запропонованою тематикою. У четвертому блоці для формування умінь оперувати знаннями та інформацією для використання їх у майбутній професійній діяльності студентам пропонується порівняти: певні історичні факти та події, які відбулися в провідних країнах Європейської цивілізації; напрями економічної думки, які виникли в цей період, за запропонованими критеріями; динаміку економічного розвитку Англії, Франції, Німеччини, США в період становлення ринкового господарства.

Набуття практичних навичок досягається: визначенням під час дискусії на семінарському занятті складових товарно-грошового господарства та вільної конкуренції; опитуванням студентів на семінарі про ліберальну концепцію А. Сміта, теорій абсолютних і відносних переваг, теорії «золотого стандарту», теорії ринку Сея та їх актуальність на сьогоднішній день; визначенням під час дискусії співвідношення ролі держави в господарському розвитку (в розглянутому періоді) та поглядами представників класичної політичної економії, німецької історичної школи, причин їх (поглядів) розбіжності; визначенням під час опитування причин еволюції поглядів про багатство та вартість; визначенням під час дискусії пропозицій щодо формування інституційного середовища для сучасної господарської системи України.

Вонберг Т.В., к.е.н., доцент
кафедри управління персоналом та економіки праці

АКТУАЛЬНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Проблематика якості освіти безсумнівно є однією із найголовніших у навчальному закладі. Її розв'язок не лише впливає на формування компетенції студентів, а й значною мірою відбивається на формуванні іміджу та бренду навчального закладу. Забезпеченню якості освіти в навчальному закладі сприяє запровадження компетентістного підходу, котрий допомагає швидко реагувати на зміни ринку праці. Цей підхід виводить освіту на якісно новий рівень розвитку, рівень, що враховує європейські стандарти освіти.

Відмітимо, що нормативно-правове підґрунтя нашої держави динамічно змінюється, законодавство враховує поступову інтеграцію України в європейський простір. Разом із тим, вимогою сьогодення є врахування освітніх цілей, які формуються навіть не на рівні держави, а на міжнародному, європейському рівні.

Очевидно, що результатом якісного освітнього процесу має бути не лише об'єм знань, що здобувають студенти навчального закладу, а скоріше уміння цими знаннями оперувати в мінливих умовах на ринку праці, бути мобільним, швидко приймати рішення та постійно навчатися протягом всього трудового життя. Разом із тим, розвиток у студента цих важливих компетентностей надає йому перевагу краще орієнтуватися у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, бути конкурентоспроможним на ринку праці врешті респ. Наголосимо, компетентнісний підхід у системі забезпечення якості освіти ґрунтується на міждисциплінарних вимогах до результату навчання. Усе зазначене дозволяє інтегрувати освітню систему в майбутню трудову діяльність.

З іншого боку, переорієнтація сучасної освіти на європейські стандарти передбачає і наявність компетентних викладачів. Тому, варто відмітити й про компетентність викладача, котрий формує компетентності у студентів. Постійне вдосконалення та зростання рівня загальної підготовки, професійної майстерності відповідно до потреб сучасного життя є першочерговим завданням модернізації системи вищої освіти.

*Воробйова Л.В., к.е.н.,
доцент кафедри історії та теорії господарства*

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРЕДМЕТУ «ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

Історія економіки та економічної думки належить до базових дисциплін, які покликані забезпечити фундаментальну економічну підготовку бакалаврів усіх спеціальностей напрямів «Економіка та підприємництво», «Педагогічна освіта». Виховання повноцінного спеціаліста-економіста є неможливим без поглибленого вивчення історії економічного розвитку країн Європейської цивілізації та її економічної думки.

Науковим об'єктом є історичний розвиток господарської системи суспільства та відображення даного процесу у світовій економічній думці.

Предметом дисципліни виступають господарські одиниці та особливості їх взаємодії на різних етапах еволюції господарської системи.

Історія економіки та економічної думки формує такі компетенції бакалаврів з економіки та менеджменту:

I. Гуманітарні компетенції – це здатності особи вбачати в людині та її всебічному розвитку найвищу цінність суспільства. Історія економіки та економічної думки формує: світоглядність, пізнавальність, моральність та етичність, економічну культуру.

Світоглядність – це усвідомлення ролі і місця людини в господарських одиницях на різних етапах еволюції господарської системи.

Пізнавальність – знання і розкриття логіки та закономірностей розвитку господарської системи, основних історичних етапів її еволюції та ключових історичних фактів і подій, що знаменували переходи до наступних періодів.

Морально-етичні якості особи формуються шляхом: оволодіння знаннями про цілі господарської діяльності людей на різних етапах розвитку господарської системи, розкриття значимості цих цілей для окремих верств населення, держави та суспільства.

Екологічна культура звертає увагу на значення природного середовища у господарській діяльності людей та необхідності його збереження і відтворення.

II. Загально-професійні компетенції бакалавра з економіки мають не лише теоретико-пізнавальний характер, а й спрямовані на формування здатностей особи *розуміти та вміти* урахувати вплив різних структурних рівнів господарської системи суспільства та безпосередню сферу практичної діяльності.

Історія економіки та економічної думки свій контент наукових знань поширює на формування наступних загальнопрофесійних компетенцій бакалавра з економіки.

Теоретико-методологічні компетенції – це знання та розуміння наукових принципів пізнання господарських систем, притаманних класичній, неокласичній і цивілізаційній парадигмам. Знання і розуміння методологічних основ, причин виникнення та умов різних наукових напрямів, шкіл і течій економічної думки.

Інструментальні компетенції – це оволодіння методами історико-економічного аналізу, перш за все методом генезису господарської системи, її підсистем та інших складових. Уміння описати історичні факти, використовувати весь арсенал емпіричних методів.